

Prof. dr. sc. Goroslav Keller

Romantična vizija jednog drugog svijeta

Na neobičan su se način susretali životni putovi Elije Pekice i moji u posljednjih dvadesetak godina, koliko se znamo i koliko surađujemo te s punim pravom mogu svjedočiti o njezinoj ogromnoj energiji, trudu i radnim, profesionalnim uspjesima u području stručne publicistike.

Elia Pekica zajedno s ocem Markom, svestranim autorom, međunarodno priznatim komunikologom, bila je spiritus movens toliko potrebne stručne publicistike u području marketinškog komuniciranja uređujući stručne časopise *Zvono* i *Epoha*. Niz je godina zahvaljujući Eliji Pekici stručna hrvatska javnost imala svoje, toliko potrebno glasilo. Tko nije radio na takvom Sizifovu poslu, teško može pojmiti o kojoj se upornosti, snalažljivosti i stručnosti mora raditi, da bi se časopis održao i nastavio izlaziti. Svojim samoprijegorom Elia Pekica kroz taj rad i nesvjesno je nastavila tradiciju Čede Dintera (*Ideje*), Krešimira Džebe (*Kreativne komunikacije*) i drugih nestora naše stručne publicistike.

Knjiga *Na Diogenovu putu* na vidljivom je mjestu u mojoj biblioteci. Knjiga od neprocjenjivog značaja, u kojoj je Elia Pekica na gotovo 1200 stranica prikupila misli stotinjak domaćih i inozemnih mislilaca, ljudi koji imaju što reći. Ako je prokletstvo novinarskog i publicističkog posla da rezultati rada vrijede jedan dan, vrijednost ove knjige s vremenom se samo povećava. Kako vrijeme prolazi, ova knjiga sve je dragocjenija – u vremenima prebrzih promjena postaje dragocjeno svjedočanstvo naših promišljanja na početku trećeg milenija. Globalizacija je osnovna tema toga vrijednog dokumenta.

Nemam stoga nikakvih sumnji da će i ovaj Elijin uradak, *Manifest humanosti*, izazvati jednaku pažnju stručne javnosti. Nakon knjige *Na Diogenovu putu*, pitam se samo kako će Elia Pekica

postati bolja od same sebe? U knjizi *Manifest humanosti* Elia Pekica sakupila je svoja sedmogodišnja promišljanja o svijetu koji živimo, koji promatramo i koji procjenjujemo. Svi ga animalno živimo, većina ga humano promatra, samo neki ga intelektualno procjenjuju, evaluiraju. Najveća vrijednost ove zbirke je da potiče, stimulira na vlastito promišljanje. Čitajući eseje Elije Pekice, ne možemo ostati ravnodušni. Ona u nama budi ono najbolje, ono dječje naivno, a toliko krucijalno bitno postavljanje suštinskih pitanja. Jednostavno, tjera nas na razmišljanje o vremenima u kojima je razmišljanje neracionalni neprofitabilni gubitak. Poput Marcusea, Pekica polazi od maksime "*Budimo realni – tražimo nemoguće*".

Polazna osnova Pekičina promišljanja upravo je to dječje postavljanje suštinskih pitanja, koja odrasli smatraju naivnim, neprimjerenim. U serioznoj kontemplaciji etička i estetska pitanja, pitanja sreće, ljudskih odnosa, pravde, poštenja, smisla ne postavljaju se. U pristojnom društvu odraslih ljudi ta su pitanja čak nepristojna. Želite li izgubiti "prijatelja" dovoljno je pitati ga kako se obogatio. Dodajte i pitanje smatra li svoje bogaćenje poštenim i od "prijatelja" ćete učiniti stvarnog, pravog neprijatelja.

Elia Pekica ne nudi rješenja, recepte, odgovore – ona nas motivira da odgovore potražimo sami. Ona naivno, utopistički, romantičarski pita i propituje. U toj evokaciji ući ćemo i u diskusiju, polemiku s Pekicom. Primjerice, Sachs, Friedman i Chicago Business School već su odavno napisali "kapitalistički manifest", za što je Friedman dobio i Nobelovu nagradu za ekonomiju. U tome i jest vrijednost Pekičine knjige – ona je poticaj za razgovor, sa samim sobom, s njom i s okolinom. Pekičini eseji imaju svoj prostorni i svoj vremenski okvir, svoj kontekst, kako sama Elia Pekica kaže. Prostor u kojem jesmo, prostor je bremenit poviješću, s kojom se ne znamo, ne želimo i ne možemo nositi. Kako je Churchill dobro dijagnosticirao Balkan kao "prostor koji ima više povijesti nego što može podnijeti" (*They have more history than they can handle*). I Pekicu samu su ovaj prostor i ovo vrijeme formirali kao osobu i kao humanista. Iz starih povijesnih škrinja Pekica izvlači pionirsku zakletvu i Marxov *Kapital* – zaboravljene i danas zabranjene rituale i ideologije. Dovodi ih u suvremeni kontekst. Apelirajući na sve nas da shvatimo kako su i prostor i vrijeme kontinuum u kojem smo bili, u kojem jesmo i u kojem ćemo biti. Dobrih i loših stvari je i bilo, i ima ih, i bit će ih. Kako ih razdvojiti? Intelektualistička kontemplacija, robotika i informatička tehnologija nisu instrumenti, alati diferenciranja. Dječja znatiželja, romantika, utopija jesu. Alternativa? "*Tko od povijesti ne nauči – mora je ponavljati.*"